

GYMNASIUM CELEANUM

EXAMENREGLEMENT

Schooljaar 2016-2017

Gymnasium Celeanum
Zoom 37
8032 EM Zwolle

T 038-4552820

F 038-4552839

E administratie@celeanum.nl

I www.celeanum.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Begripsbepalingen	3
2 Examencommissie	4
3 Commissie van beroep	4
4 Eindexamen	5
4.1 Toelating tot het eindexamen	5
4.2 Afnemen eindexamen	5
4.3 Indeling eindexamen; profielwerkstuk	5
4.4 Onregelmatigheden	5
4.5 Examenprogramma	6
4.6 Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten	6
4.7 Eindexamen vwo (gymnasium)	6
4.8 Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting	7
5 Schoolexamen	7
5.1 Begin en einde van het schoolexamen	7
5.2 Onderdelen schoolexamen	8
5.3 Inleveren handelingsopdrachten, opdrachten lo en profielwerkstuk	8
5.4 Verhinderung schoolexamen	8
5.5 Herkansing schoolexamen	8
5.6 Beoordeling schoolexamen	9
5.7 Mededeling beoordeling schoolexamen	9
5.8 Bewaren werk schoolexamen en rekentoets	9
5.9 Overige regelingen betreffende het schoolexamen	10
6 Centraal examen en rekentoets	10
6.1 Tijdvakken en afneming centraal examen	10
6.2 Centraal examen in eerder leerjaar	10
6.3 Regels omtrent het centraal examen	11
6.4 Regels tijdens de schriftelijke zittingen van het centraal examen	11
6.5 Vaststelling score en cijfer centraal examen	12
6.6 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen	12
6.7 Onvoorzienne omstandigheden centraal examen	13
6.8 Verhinderung centraal examen	13
6.9 De rekentoets	13
6.10 Rekentoets voor kandidaten met ernstige rekenproblemen	14
7 Uitslag, herkansing en diplomering	14
7.1 Eindcijfer eindexamen	14
7.2 Vaststelling uitslag	14
7.3 Uitslag	15
7.4 Herkansing centraal examen	16
7.5 Aantal toetsmogelijkheden rekentoets	16
7.6 Diploma en cijferlijst	16
7.7 Voorschriften judicium cum laude	17
7.8 Voorlopige cijferlijst	18
7.9 Duplicaten en afgifte verklaringen	18
8 Overige bepalingen	18
8.1 Afwijking wijze van examineren	18
8.2 Bewaren examenwerk	19
8.3 Spreiding voltooiing eindexamen	19
9 Slotbepaling	20
Bijlage 1 Rooster centraal examen 2017	22
Bijlage 2 Toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen 2017	24

Inleiding

In het examenreglement wordt de gang van zaken rond het eindexamen geregeld. Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.

Voor het schoolexamen worden hier alleen de hoofdzaken behandeld. Een verdere uitwerking van de regels voor het schoolexamen is te vinden in het programma van toetsing en afsluiting van het desbetreffende leerjaar.

Het examenreglement wordt voor 1 oktober van het schooljaar aan de leerlingen van leerjaar 6 verstrekt.

1 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

bevoegd gezag: College voor Toetsen en Examens:	het bestuur van Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio; College voor Toetsen en Examens, genoemd in artikel 2, eerste lid, van de Wet College voor toetsen en examens;
eindexamen:	een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken;
Eindexamenbesluit VO:	besluit van 10 juli 1989, Stb. 1989, 327, houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o., zoals sindsdien gewijzigd. De meest recente versie is in te zien op www.overheid.nl ;
examenstof:	de aan de kandidaat te stellen eisen;
examinator:	degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak;
gecommitteerde:	een gecommitteerde als bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de wet en artikel 36 van het Eindexamenbesluit VO;
herkansing:	het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen, het schoolexamen of een voortgangstoets;
inspectie:	de inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht;
instelling voor educatie en beroepsonderwijs:	een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, voor zover het betreft door die instelling verzorgde opleidingen vavo;
kandidaat:	ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten;
maatschappelijke stage: Onze Minister:	stage als bedoeld in artikel 6f van de wet; Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap- pen;
profielwerkstuk:	het in artikel 4.3 bedoelde profielwerkstuk;
rector:	de rector van het Gymnasium Celeanum te Zwolle;
rekentoets:	rekentoets als bedoeld in artikel 29, vijfde lid, van de wet;
rekentoets ER:	rekentoets als bedoeld in artikel 6.10, eerste lid;
school:	het Gymnasium Celeanum te Zwolle;
schooljaar:	het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar;
toets:	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht;
wet:	de Wet op het voortgezet onderwijs.

2 Examencommissie

De examencommissie is als volgt samengesteld:

voorzitter:	mw. drs. C.J. Japenga	(rector)
secretaris:	dhr. drs. J.P. Andriesse, MBA	(docent / secretaris eindexamen)
lid:	mw. dr. S.H.A. Diepeveen	(ouder)

3 Commissie van beroep

Het bestuur van de "Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio", zijnde het bevoegd gezag van de school, benoemt een Commissie van Beroep Eindexamen. De Commissie van Beroep Eindexamen kiest domicilie op onderstaand adres.

postadres:	Postbus 55, 8000 AB Zwolle
bezoekadres:	Dobbe 74, 8032 JX Zwolle
telefoon:	038 – 455 59 40
telefax:	038 – 455 59 49
e-mail:	secretariaat@openbaaronderwijszwolle.nl

4 Eindexamen

4.1 Toelating tot het eindexamen

Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.

4.2 Afnemen eindexamen

1. De rector en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De rector wijst een van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

4.3 Indeling eindexamen; profielwerkstuk

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo kan mede een maatschappelijke stage omvatten.
3. Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
4. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur.

4.4 Onregelmatigheden

1. Met betrekking tot de gang van zaken betreffende onregelmatigheden bij het schoolexamen wordt verwezen naar artikel 4 van het programma van toetsing en afsluiting.
2. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het centraal examen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de rector maatregelen nemen.
3. De maatregelen, bedoeld in het tweede lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1,0 voor een toets van het centraal examen of de rekentoets,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het centraal examen of de rekentoets,
 - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het centraal examen of de rekentoets,
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

4. Het besluit waarbij een in het tweede lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
5. De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mag de rector geen deel uitmaken. De samenstelling van de commissie van beroep is weergegeven in artikel 3.
6. In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen drie dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het derde lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de rector en aan de inspectie.

4.5 Examenprogramma

1. Onze Minister stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
 - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak, en
 - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

4.6 Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van hoofdstuk II van het Eindexamenbesluit VO, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voorzover het bevoegd gezag, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit samenwerking VO-BVE van toepassing.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen. Een examen als bedoeld in de eerste volzin heeft geen betrekking op vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van dat eindexamen.

4.7 Eindexamen vwo (gymnasium)

1. Het eindexamen vwo (gymnasium) omvat:
 - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
 - b. de vakken van het profieldeel, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. en voor zover nodig wegens de in onderdeel c genoemde normatieve studielast, vakken van het vrije deel genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO,
 - c. ten minste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uur van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het

- Inrichtingsbesluit WVO zoals geldend voor de scholen voor vwo, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend, en
- d. de rekentoets.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling of ontheffing is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met derde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO

4.8 Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag stelt een examenreglement vast. Het examenreglement bevat in elk geval informatie over de maatregelen, bedoeld in artikel 4.4, en de toepassing daarvan, alsmede regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamen, de herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen, en de samenstelling en het adres van de in artikel 4.4 bedoelde commissie van beroep. Ten aanzien van de herkansing wordt in elk geval bepaald, in welke gevallen een herkansing mogelijk is. Ook kan worden bepaald dat tot die gevallen kunnen behoren gevallen dat de kandidaat door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, niet in staat is geweest, aan de desbetreffende toets deel te nemen.
2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. Het programma vermeldt in elk geval:
- welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
 - de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
 - de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen,
 - de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
 - de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de rector voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de kandidaten.

5 Schoolexamen

5.1 Begin en einde van het schoolexamen

1. Het schoolexamen begint bij aanvang van het vierde leerjaar.
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 6.1.
3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

5.2 Onderdelen schoolexamen

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. schriftelijke toetsen;
- b. luistertoetsen;
- c. computertoetsen;
- d. mondelinge toetsen;
- e. praktische opdrachten;
- f. handelingsopdrachten;
- g. opdrachten bij lichamelijke opvoeding;
- h. een profielwerkstuk;
- i. de maatschappelijke stage.

5.3 Inleveren handelingsopdrachten, opdrachten lo en profielwerkstuk

Het niet tijdig voldoen aan één of meer handelingsopdrachten of aan de opdrachten bij lichamelijke opvoeding en het profielwerkstuk wordt beschouwd als een onregelmatigheid, en leidt tot het ontzeggen van deelname aan het centraal examen. Een leerling uit leerjaar 6 moet alle handelingsopdrachten, opdrachten bij lichamelijke opvoeding en het profielwerkstuk uiterlijk op vrijdag 17 maart 2017 hebben ingeleverd.

5.4 Verhindering schoolexamen

Indien een leerling door ziekte of om een andere zwaarwegende reden verhinderd is aan een toets deel te nemen, belt hij (of laat hij bellen) 's morgens vóór 8.30 uur de school om dit mee te delen. Zodra de leerling hierna weer op school komt, levert hij een, door ouder of verzorger ondertekende, schriftelijke verklaring omtrent zijn afwezigheid in, bij de desbetreffende conrector. De desbetreffende conrector bepaalt vervolgens, of en zo ja, wanneer de leerling de gemiste toets kan inhalen.

5.5 Herkansing schoolexamen

1. Een leerling uit leerjaar 4 of 5 mag maximaal vier vervangende toetsen uit het desbetreffende leerjaar maken. Een leerling uit leerjaar 6 mag maximaal drie vervangende toetsen uit het desbetreffende leerjaar maken.
Deze vervangende toetsen zijn te onderscheiden in:
 - inhaaltoetsen: toetsen, die alsnog worden gemaakt, omdat de leerling op het moment van toetsing vanwege een geldige reden afwezig was, dit ter beoordeling van de desbetreffende conrector dan wel de zorgcoördinator wanneer het een leerling met extra zorg betreft;
 - herkansingstoetsen: toetsen, die door de leerling opnieuw worden gemaakt.
2. Het inhalen van toetsen heeft prioriteit boven het herkansen van toetsen. Het totale aantal inhaal- en herkansingstoetsen mag het per leerjaar toegestane maximale aantal vervangende toetsen niet overschrijden.
3. Indien een leerling door een uitzonderlijke situatie behoefte heeft aan meer vervangende toetsen dan het toegestane maximale aantal, kan de desbetreffende conrector of - wanneer het een leerling met extra zorg betreft - de zorgcoördinator, een hoger aantal vervangende toetsen toestaan.
4. Per periode mag de leerling één herkansingstoets maken uit de desbetreffende periode. In het jaarschema (zie bijlage 1 van het PTA) zijn de data van de herkansingsdagen per periode opgenomen.
Een ongebruikte herkansing kan niet worden meegenomen naar een volgende periode.

5. Een toets kan slechts eenmaal worden vervangen.
6. Het hoogste cijfer dat voor een bepaalde toets is behaald, telt mee. Het lagere cijfer komt te vervallen.
7. Voor een vervangende toets is evenveel tijd beschikbaar als voor de oorspronkelijke toets.
8. Herkansing van mondelinge toetsen, luistertoetsen en praktische opdrachten is niet mogelijk. Van deze regeling zijn de luistertoetsen voor de vakken Duitse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en Franse taal en literatuur uitgezonderd.

5.6 Beoordeling schoolexamen

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt bepaald door de cijfers van de schoolexametoetsen en de tot het schoolexamen behorende praktische opdrachten, volgens een van tevoren in het desbetreffende vakinhoudelijke PTA opgegeven weging. Bij het profielwerkstuk wordt het eindcijfer bepaald volgens de normering die is opgenomen in de 'Profielwerkstuk handleiding' voor het desbetreffende leerjaar.
2. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10. Indien het cijfer voor het schoolexamen niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
Dus: 5,49 wordt 5 en 5,50 wordt 6.
3. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het tweede lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met één decimaal. Daarbij geldt de volgende afrondingsregel: Indien het cijfer voor het schoolexamen een getal met twee of meer decimalen is, wordt dat getal indien het tweede cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond. Dus: 5,44 wordt 5,4 en 5,45 wordt 5,5.
4. Indien voor een vak in leerjaar 4 en/of 5 schoolexametoetsen worden afgenomen, is het rapportcijfer voor dat vak in elke periode gelijk aan het schoolexamencijfer. Deze regeling geldt niet voor de vakken Griekse / Latijnse Taal en Cultuur.
5. In afwijking van het tweede lid, wordt het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel en de maatschappelijke stage beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van het desbetreffende vak, zoals blijkend uit het examendossier.

5.7 Mededeling beoordeling schoolexamen

Voor de aanvang van het centraal examen maakt de rector aan de kandidaat bekend, voorzover van toepassing:

- a. welk cijfer of welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen,
- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.

5.8 Bewaren werk schoolexamen en rekentoets

1. Het gemaakte werk van schoolexametoetsen en de rekentoets wordt bewaard, tot 1 januari van het jaar nadat de leerling de school verlaten heeft. Het gemaakte werk van voortgangstoetsen kan, dit ter beoordeling van de desbetreffende docent, worden teruggegeven.

2. Van elke schoolexametoets wordt een exemplaar van de toetsopgaven, de toegepaste normering en het gemaakte werk bewaard, tot 1 januari van het jaar nadat de leerling de school verlaten heeft.

5.9 Overige regelingen betreffende het schoolexamen

Voor de overige regelingen met betrekking tot het schoolexamen wordt verwezen naar het desbetreffende programma van toetsing en afsluiting.

6 Centraal examen en rekentoets

6.1 Tijdvakken en afneming centraal examen

1. Het centraal examen voor de scholen voor voortgezet onderwijs kent een eerste, tweede en derde tijdvak. Een overzicht van de desbetreffende data is opgenomen in bijlage 1.
2. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
3. Voor eventualiteiten waarbij de geheimhouding van de examens geschonden is of afname niet mogelijk is, treedt een Continuïteitsplan in werking. In het meest ingrijpende noodscenario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van de aanvang van de vroegste zomervakantie (aanvangsdatum 8 juli 2017).
4. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
5. Het College voor Toetsen en Examens kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het centraal examen in het tweede tijdvak wordt afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
5. Bij toepassing van het vierde of vijfde lid, gelden de volgende regels:
 - a. de rector deelt aan Onze Minister mee welke kandidaten het centraal examen zullen afleggen en in welke vakken;
 - b. de kandidaten leveren de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken in bij een van degenen die toezicht houden. Het College voor Toetsen en Examens bepaalt, in welke gevallen wordt afgeweken van de eerste volzin alsmede in welke gevallen en op welk tijdstip de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in die volzin aan de kandidaten worden teruggegeven;
 - c. het College voor Toetsen en Examens deelt het door de kandidaat behaalde cijfer voor het centraal examen aan de rector mee.
6. Het College voor Toetsen en Examens kan bepalen dat een toets wordt afgenomen op een tijdstip dat is gelegen voor de aanvang van het eerste tijdvak.

6.2 Centraal examen in eerder leerjaar

1. In afwijking van artikel 6.1, tweede lid, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak in dat leerjaar.

3. Artikel 7.3, vierde lid is van overeenkomstige toepassing.
4. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
5. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

6.3 Regels omtrent het centraal examen

1. De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het College voor Toetsen en Examens kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.
2. De kandidaten dienen bij schriftelijke zittingen tenminste 5 minuten voor aanvang van de zitting aanwezig te zijn voor eventuele mededelingen. Bij de eerste zitting van het centraal examen dient men 15 minuten voor aanvang aanwezig te zijn.
3. Indien een kandidaat door ziekte of om een andere zwaarwegende reden verhinderd is aan een toets van het centraal examen deel te nemen, belt hij (of laat hij bellen) 's morgens vóór 8.30 uur de school om dit mede te delen. Zodra de kandidaat hierna weer op school komt, levert hij een schriftelijke motivatie omtrent zijn afwezigheid, voorzien van eventuele bewijsstukken, in bij de rector.
De rector bepaalt vervolgens, overeenkomstig het gestelde in artikel 6.8, eerste en tweede lid, of, en zo ja, wanneer de kandidaat de gemiste toets kan inhalen.
4. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
5. Een kandidaat mag geen mobiele telefoon en eventuele andere voor communicatie bestemde apparaten bij zich hebben in het examenlokaal, of in de buurt daarvan. Dergelijke apparaten kunnen desgewenst aan de claviger in bewaring worden gegeven.
6. Een kandidaat mag niets met zich meenemen in het examenlokaal met uitzondering van:
 - de toegestane hulpmiddelen. Een overzicht van de toegestane hulpmiddelen per vak is opgenomen in bijlage 2;
 - koolzuurvrije drank in een doorzichtige afsluitbare fles;
 - kleine versnaperingen waarvan de verpakking voor de zitting is verwijderd.

6.4 Regels tijdens de schriftelijke zittingen van het centraal examen

1. Zodra het sein gegeven is dat de zitting begint, dient er absolute stilte in acht genomen te worden, ook tijdens het uitdelen van de opgaven.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor Toetsen en Examens.
3. Tenzij nadrukkelijk anders vermeld is, dient de kandidaat zijn werk uitsluitend met (vul)pen te maken. Het gebruik van correctielak of -lint is niet toegestaan.

4. Het is aan de kandidaat niet toegestaan om spullen van een andere kandidaat te lenen.
5. De kandidaat vermeldt op alle papieren, net en klad, zijn naam (rechts boven) en zijn examenummer (linksboven). Blijkt een kandidaat meer papier nodig te hebben dan waarover hij beschikt, dan waarschuwt hij één der surveillanten door zijn hand op te steken. De surveillant komt hem dan het gewenste materiaal brengen.
Als een kandidaat klaar is, steekt hij zijn hand op, en gaat pas weg nadat een surveillant het werk heeft ingenomen. Het gemaakte werk wordt zodanig ingeleverd dat een dubbel vel als omslag gebruikt wordt voor alle andere papieren.
De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
6. Indien een kandidaat tijdens een zitting gebruik moet maken van het toilet, maakt hij dit één der surveillanten kenbaar door zijn hand op te steken. Onder begeleiding van de surveillant verlaat hij de examenruimte en keert daar zo spoedig mogelijk vergezeld door de surveillant terug.
7. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten.
8. Tijdens het eerste halfuur en het laatste kwartier van iedere zitting is het niet toegestaan het examenlokaal te verlaten. Het ingaan van het laatste kwartier van een zitting wordt door één der surveillanten aangegeven.
9. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
10. Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten in stilte zitten, totdat een surveillant het teken geeft om op te staan en het examenlokaal te verlaten. De kandidaten begeven zich in alle rust naar buiten.

6.5 Vaststelling score en cijfer centraal examen

1. De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
2. De rector stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de score, bedoeld in het eerste lid, en met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel e, van de Wet College voor toetsen en examens.

6.6 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
2. De inspectie verzoekt het College voor Toetsen en Examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

6.7 Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist Onze Minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

6.8 Verhindering centraal examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de rector, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij het College voor Toetsen en Examens. In dat geval deelt de rector aan het College voor Toetsen en Examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 8.1, eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor Toetsen en Examens het resultaat mede aan de rector.

6.9 De rekentoets

1. Het College voor Toetsen en Examens stelt regels voor de uitvoering van de rekentoets. Het College voor Toetsen en Examens stelt in ieder geval een regeling vast voor de uitvoering van de correctie voor zover de rekentoets bestaat uit open vragen.
2. De regeling, bedoeld in het eerste lid, treedt slechts in werking na goedkeuring door Onze Minister. Onze Minister kan zijn goedkeuring onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.
3. Bij de beoordeling van de rekentoets worden de beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens toegepast.
4. De rekentoets wordt afgenomen in het voorlaatste en laatste leerjaar.
5. Het College voor Toetsen en Examens kan bij regeling bepalen dat de rekentoets niet onder toezicht van een of meer gecommiteerden staat.
6. Artikel 6.6 en artikel 6.7 zijn van overeenkomstige toepassing.
7. Indien de leerling de rekentoets heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen de met de rekentoets behaalde resultaten. In afwijking hiervan kan de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het vwo deelneemt aan het laatste leerjaar van het havo, het op het vwo behaalde cijfer voor de rekentoets behouden.
8. Voor nadere regelingen met betrekking tot de rekentoets wordt verwezen naar het desbetreffende programma van toetsing en afsluiting.

6.10 Rekentoets voor kandidaten met ernstige rekenproblemen

1. Er is een rekentoets ER waarbij de opgaven zijn aangepast voor kandidaten met ernstige rekenproblemen.
2. Het bevoegd gezag informeert een kandidaat tijdig voor de eerste gelegenheid over de mogelijkheid van het afleggen van de rekentoets ER, alsmede over de mogelijke gevolgen voor doorstroom naar het vervolgonderwijs of voor de arbeidsmarkt.
3. Op verzoek van een kandidaat verleent de rector toestemming voor het afleggen van de rekentoets ER, indien de kandidaat aantoonbaar ernstige problemen heeft met de beheersing van de vereiste rekenvaardigheden.
4. Er is in ieder geval sprake van aantoonbare ernstige rekenproblemen indien de kandidaat:
 - a. zich heeft ingespannen de vereiste rekenvaardigheden te leren;
 - b. daarbij gebruik heeft gemaakt van de door de school geboden extra ondersteuning; en
 - c. hij desondanks aanhoudend onvoldoende resultaten laat zien.

7 Uitslag, herkansing en diplomering

7.1 Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor de rekentoets en alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De rector bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Van de cijfers die zijn behaald bij de gelegenheden om de rekentoets af te leggen, bedoeld in artikel 7.5, geldt het hoogst behaalde cijfer als eindcijfer voor de rekentoets.
5. In afwijking van het vierde lid bepaalt de rector in overleg met de kandidaat die gebruik heeft gemaakt van de rekentoets ER of van meerdere gelegenheden om de rekentoets af te leggen en gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid, bedoeld in artikel 7.5, vierde of vijfde lid, welk van de voor de rekentoets behaalde cijfers geldt als eindcijfer.

7.2 Vaststelling uitslag

1. De rector en de secretaris van het eindexamen stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 7.3, en voor zover van toepassing artikel 7.8.
2. De uitslag luidt 'geslaagd' of 'afgewezen'.
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de rector en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

4. De rector vergewist zich ervan dat het eindexamen de in het Eindexamenbesluit VO voorgeschreven vakken en rekentoets omvat.

7.3 Uitslag

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
 - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
 - b. hij voor:
 - 1°. één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor de rekentoets en het andere vak dan wel vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of voor
 - 2°. de rekentoets als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - c. hij onverminderd onderdeel b:
 - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 - 4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
 - e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, algemene natuurwetenschappen en het profielwerkstuk.
3. De rector bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
4. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de rector deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 7.4 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 7.4, eerste lid, geen toepassing vindt.

7.4 Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft voor één vak van het eindexamen waarin hij reeds centraal examen heeft afgelegd, nadat ingevolge artikel 7.3, vierde lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt, het recht om in het tweede tijdvak of, indien artikel 6.8, eerste lid, van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
2. De kandidaat stelt de rector voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 7.2 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.

7.5 Aantal toetsmogelijkheden rekentoets

1. De kandidaat wordt binnen de periode waarin de rekentoets wordt afgenomen, bedoeld in artikel 6.9, vierde lid, viermaal in de gelegenheid gesteld de rekentoets af te leggen, met dien verstande dat de eerste mogelijkheid in het voorlaatste leerjaar wordt geboden.
2. Indien de kandidaat in één leerjaar examen doet, wordt in afwijking van het eerste lid een kandidaat driemaal in de gelegenheid gesteld de rekentoets af te leggen.
3. De kandidaat stelt het bevoegd gezag voor een door het bevoegd gezag te bepalen dag en tijdstip er schriftelijk van in kennis dat hij gebruik maakt van de tweede, derde dan wel vierde gelegenheid, bedoeld in het eerste en tweede lid.
4. Het bevoegd gezag kan bij de tweede, derde of vierde gelegenheid een kandidaat alsnog in de gelegenheid stellen, gebruik te maken van de rekentoets ER.
5. Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de rekentoets ER stelt de rector de kandidaat in de gelegenheid bij de tweede, derde of vierde gelegenheid, de rekentoets af te leggen zoals deze op grond van artikel 2, tweede lid, onder c, en lid 2a, van de Wet College voor toetsen en examens is vastgesteld voor de schoolsoort of leerweg waarin hij eindexamen doet.

7.6 Diploma en cijferlijst

1. De rector reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
 - b. het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
 - c. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding,
 - d. de eindcijfers voor de rekentoets en de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 7.3, tweede lid, en
 - e. de uitslag van het eindexamen.
2. De rector reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen

met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens, een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken.

3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Onze Minister stelt het model van de cijferlijst vast.
5. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
 - 1°. de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
 - 2°. de vakken algemene natuurwetenschappen en maatschappijleer waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, worden niet vermeld op de cijferlijst;
 - 3°. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van het Eindexamenbesluit VO of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 4°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 5°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 14, achtste lid, van de wet, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 6°. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
6. Indien de rekentoets waarvoor het eindcijfer is vastgesteld een rekentoets ER betreft, wordt op de cijferlijst bij vermelding van de rekentoets de toevoeging 'ER' geplaatst.
7. Op de cijferlijst wordt de rekentoets waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen op grond van artikel 4.7, tweede lid vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer.
8. De rector en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

7.7 Voorschriften *judicium cum laude*

Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1°. de rekentoets, de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 7.3, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie 'voldoende' voor de rekentoets en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 7.3.

7.8 Voorlopige cijferlijst

1. Indien de kandidaat de rekentoets, een centraal examen of een afsluitend schoolexamen in één of meer vakken heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, verstrekt de rector hem een voorlopige cijferlijst.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden de rekentoets, het vak of de vakken waarin de kandidaat centraal examen heeft afgelegd vermeld, alsmede het cijfer van het schoolexamen, het cijfer van het centraal examen en het eindcijfer, met de aantekening of het eindcijfer voor de rekentoets gebaseerd is op een rekentoets ER en of gebruik is gemaakt van de herkansingsmogelijkheid als bedoeld in artikel 7.4.
3. Indien de kandidaat een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd wordt de beoordeling of het cijfer daarvan vermeld op de voorlopige cijferlijst.
4. Onze Minister stelt het model van de voorlopige cijferlijst vast.

7.9 Duplicaten en afgifte verklaringen

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt.

8 Overige bepalingen

8.1 Afwijking wijze van examineren

1. De rector kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in het Eindexamenbesluit VO wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen of de rekentoets in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
 - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
 - b. het vak Nederlandse taal;
 - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

8.2 Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen en de rekentoets der kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de rector, ter inzage voor belanghebbenden. De inzage geschiedt uitsluitend op school onder toezicht van de rector, de secretaris van het eindexamen of de desbetreffende docent. Het werk mag niet gekopieerd of buiten het schoolgebouw gebracht worden.
2. De rector draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
3. Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij het College voor Toetsen en Examens.

8.3 Spreiding voltooiing eindexamen

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het eerste lid is van toepassing op de rekentoets, met dien verstande dat de rekentoets in het ene schooljaar of in het daarop volgende schooljaar kan worden afgelegd.
3. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.

4. Artikel 7.4, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
5. De rector en de secretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 7.3.

9 Slotbepaling

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de in artikel 2 genoemde examencommissie.

Bijlage 1 Rooster centraal examen 2017

Centraal examen 2017 eerste tijdvak

datum	tijd	vak	vakspecifieke hulpmiddelen ^{1,2}
wo 10 mei	13.30-16.30	Nederlands	
do 11 mei	13.30-16.30	management en organisatie	
vr 12 mei	09.00-12.00	geschiedenis	
	13.30-16.00	Engels	woordenboek naar en van de Engelse taal; op verzoek kandidaat: woordenboek Engels-Engels <i>in plaats van</i> Engels-Nederlands
ma 15 mei	09.00-11.30	Duits	woordenboek naar en van de Duitse taal
	13.30-16.30	wiskunde A wiskunde B wiskunde C	grafische rekenmachine; roosterpapier in cm ²
di 16 mei	09.00-12.00	aardrijkskunde	Grote Bosatlas, 54 ^e druk
	13.30-16.30	natuurkunde	Binas, 6 ^e editie
wo 17 mei	09.00-12.00	Latijn	Latijns woordenboek, inclusief grammaticaoverzicht
do 18 mei	09.00-12.00	maatschappijwetenschappen	
	13.30-16.30	scheikunde	Binas, 6 ^e editie
vr 19 mei	09.00-12.00	filosofie	
	13.30-16.00	Frans	woordenboek naar en van de Franse taal
ma 22 mei	09.00-12.00	Grieks	Grieks woordenboek, inclusief grammaticaoverzicht
	13.30-16.30	biologie	Binas, 6 ^e editie
di 23 mei	13.30-16.30	economie	

¹ Zie bijlage 2.

² Voor elk vak is het basispakket hulpmiddelen en het gebruik van een woordenboek Nederlands (zie bijlage 2) toegestaan.

Bekendmaking normen eerste tijdvak:

woensdag 14 juni, 8.00 uur (www.eindexamen.nl of www.citogroep.nl).

Centraal examen 2017 tweede tijdvak

Het tweede tijdvak begint op 19 juni.

In maart 2017 wordt bekendgemaakt op welke dagen en tijdstippen de centrale examens in het tweede tijdvak worden afgenomen.

Donderdag 22 juni 2017 is de examenafname van de aangewezen vakken door de commissie staatsexamens VO van het College voor Toetsen en Examens. Het besluit welke vakken dit zijn, wordt in maart 2017 gepubliceerd.

Bekendmaking normen tweede tijdvak:

vrijdag 30 juni, 8.00 uur (www.eindexamen.nl of www.citogroep.nl).

Centraal examen 2017 derde tijdvak

Het derde tijdvak vindt plaats in augustus.

De dagen en uren waarop de toetsen van het centraal examen in het derde tijdvak worden afgenomen worden na aanmelding meegedeeld door het College voor Toetsen en Examens.

Bijlage 2 Toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen 2017

vak	hulpmiddel
alle vakken	basispakket ^{4, 5.1}
alle schriftelijke examens	woordenboek Nederlands ¹
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek ²
moderne vreemde talen	woordenboek naar en van de doeltaal; ³ Engels: (op verzoek kandidaat) woordenboek Engels-Engels <i>in plaats van</i> Engels-Nederlands
wiskunde A wiskunde B wiskunde C	grafische rekenmachine; ^{5.2} roosterpapier in cm ²
natuurkunde scheikunde biologie	goedgekeurd informatieboek: Binas, 6 ^e editie ⁶
aardrijkskunde	door het CvTE goedgekeurde atlas: Grote Bosatlas, 54 ^e druk ⁶

Noten

1 Wordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat).

Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het gegeven muziekvoorbeeld is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige. Voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

2 Wordenboek klassieke talen

Bij Latijn en Grieks is een woordenboek toegestaan en een grammaticaoverzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en toelichting op het gebied van de syntaxis. Niet toegestaan is een woordenboek dat specifiek is toegesneden op een auteur aan wiens werk de vertaalopgave ontleend is.

Bij Grieks is het woordenboek van Ch. Hupperts toegestaan inclusief het hierin opgenomen grammatica-overzicht en de alfabetische werkwoordenlijst. Ook is het toegestaan dit grammatica-overzicht en deze alfabetische werkwoordenlijst (als los boekje uitgegeven onder de naam Compendium) naast een ander Grieks woordenboek te gebruiken.

Bij Latijn is het woordenboek Latijn-Nederlands van H. Pinkster toegestaan inclusief het daarin opgenomen grammaticaoverzicht. Ook is het toegestaan dit als los boekje uitgegeven grammaticaoverzicht naast een ander Latijns woordenboek te gebruiken.

3 Wordenboek moderne vreemde talen

Bij de moderne vreemde talen is een woordenboek doeltaal-thuistaal en thuistaal-doeltaal toegestaan. Bij centrale examens met schrijfvaardigheid kan een woordenboek thuistaal-doeltaal de kandidaat behulpzaam zijn. Bij centrale examens zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek thuistaal-doeltaal niet zinvol maar ook niet verboden. Een woordenboek doeltaal-thuistaal en thuistaal-doeltaal in één band is dus toegestaan. Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken in plaats van een tweetalig woordenboek.

4 Het basispakket

Het standaard basispakket bij alle centrale examens bevat:

- schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier;
- tekenpotlood, uitsluitend voor het maken van figuren en grafieken;
- blauw en rood kleurpotlood;
- liniaal met millimeterverdeling;
- passer;
- geometrische driehoek;
- vlakgum;
- elektronisch rekenapparaat.

Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is ALLEEN een grafische rekenmachine toegestaan. Het is een kandidaat bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

5 elektronische rekenapparaten

5.1 rekenmachine met basisbewerkingen

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine is een rekenmachine met basisbewerkingen voldoende. Niet toegestaan echter zijn rekenmachines met basisbewerkingen die:

- a. op het lichtnet aangesloten moeten worden;
- b. tijdens het examen opgeladen moeten worden;
- c. geluidsoverlast bezorgen;
- d. zijn voorzien van een schrijfrol, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden;
- e. alfanumeriek zijn;
- f. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster.

5.2 grafische rekenmachines

Toegestane grafische rekenmachines in 2017

Texas Instruments:

- 84 Plus
- 84 Plus silver edition
- 84 Plus C silver edition
- 84 Plus T
- 84 Plus CE-T
- Nspire CX

Casio:

- Fx-9750GII met reset
- Fx-9860GII (SD) met reset of examenstand: OS 2.07 en hoger
- Fx-CG20 met reset of examenstand: OS 2.01 en hoger

HP Prime

Op machines die over CAS-functionaliteiten beschikken (HP Prime), dient deze functionaliteit te worden geblokkeerd in de examenstand.

In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

In 2017 zijn oudere types nog wel toegestaan op vwo, maar de kans bestaat dat sommige examenopgaven daarmee niet of minder goed te maken zijn.

Verder geldt het volgende:

- a. Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- b. Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- c. Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- d. Tijdens de centrale examens wiskunde A, B en C dient het geheugen van de grafische rekenmachine te zijn geblokkeerd door een examenstand, dan wel te zijn gewist door een 'reset' van de gehele machine.

6 Atlas en Binas

Voor kleurenblinde kandidaten kan een opzoekhulp worden ingezet die op verzoek van de kandidaat de kleur van een door de kandidaat aangewezen vlakdeel benoemt, of een door de kandidaat aangewezen kleur aanwijst in examens of hulpmiddel. Dit is alleen noodzakelijk en toegestaan waar het hulpmiddel kleuren bevat (atlas, informatieboek natuurwetenschappelijke vakken).